

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Tarix diyarşünaslıq müzeyləri (İşçi proqram Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2023-cü il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol N1.)

Kodu: IPFS-B18.

Tədris ili: V (2026-2027)

Semestr: VII

Tədris yükü: Cəmi 80 saat. Auditoriya saati: 24 Auditoriya saati: (mühazirə 14 saat, seminar 10 saat)

Təhsilalma forması: qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: dos.Cəfərov Mayis Vəliməmməd oğlu **seminar müəllimi:** m.İsmayılova Azad Qasım oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 22

Məsləhət günləri və saati: III günlər saat: 11.00-12.00, 14.00-15.00

E-mail ünvanı: mayis1968@mail.ru

III.Tövsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi prezident kitabxanası Azərbaycanın inzibati-ərazi vahidləri.Bakı: 2021, 273 s.
2. Əmirxanov Sabir, Azərbaycan Müzeyşünaslığının sürətli inkişafı 1970-1990-cı illər, //Mədəni Maarif jurnalı. Bakı, 2011.
3. Əmirxanov Sabir, Azərbaycanda muzey quruculuğu, Qobustan jurnalı Bakı: 2012
4. Abadov M.K. Azərbaycan turizmi və onun inkişaf problemləri. Bakı: "Şərq-Qərb" nəşriyyatı, 2014, 248 s.
5. Bilalov B.Ə., Gülləliyev Ç.G. Turizmin Əsasları. Bakı: "QHT nəşriyyatı", 2015, 496 s.
6. Bilalov B.Ə. Turizm Fəaliyyətinin Tənzimlənməsi. Bakı: "Mütərcim" nəşriyyatı, 2006, 280 s.
7. Cabbarov Ə.X. Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili.Dərs vəsaiti. Bakı: 2017, 158 s.
8. Süleymanlı S.A. Mədəni irsin qorunmasının beynəlxalq-hüquqi tənzimlənməsi problemləri və Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyi. Bakı: "Azərbaycan" nəşriyyatı, 2018, 296 s.
9. İmanova Şəbinə, Azərbaycan Cümhuriyyəti dövrünün muzey qurucuları Mədəniyyət jurnalı, Bakı, 2019.

IV Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Diyarşünaslıq bir diyarın, geniş mənada ölkənin təbii-coğrafi şəraitinin, tarixinin, mədəniyyətinin,etnoqrafiyasının, adət-ənənələrinin öyrənilməsidir. Göründüyü kimi Diyarşünaslıq bir çox ictimai elmlərlə əlaqəlidir. Diyarşünaslığa ən yaxın elmlərdən biri tarixdir. O hər bir regionun tarixi inkişaf dinamikasını öyrənir. Diyarşünaslıq Azərbaycanda yaşayan xalqların adət və ənənələrini, məişətini,geyimlərini, folkloru və s. öyrənir. Diyarşünaslıq həm də diyarın, maddi və

şəhəriyyət abidələrini, sənaye və kənd təsərrüfatını, görkəmli alimlərini, yazıçıları, qəhrəmanlarını, şəhidlərini öyrənərək və tələbələrini vətənpərvərlik ruhunda böyüməsinə təsir göstərir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə Fənn üzrə tələbələrini biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər-50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

-20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;

-30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

-9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir;

-8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;

-6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;

-5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

-4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

-1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;

-0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17 dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görələcək.

X Təqvim planı: 14 saat mühazirə, 10 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Mühazirə	
1	Mövzu. Azərbaycanın tarixi-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin	2	

	predmeti və məqsədi. Plan: 1. Azərbaycanca tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən. 2. Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri, 3. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri. Ədəbiyyat:[1;2;3]		
2	Mövzu: Bakı, Apşeron-Xızı, Şirvan regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Sumqayıt şəhəri, Abşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2. Ağsu, İsmayilli, Qobustan və Şamaxı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Ədəbiyyat:[6;8;9]	2	
3	Mövzu: Naxçıvanın tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Naxçıvan şəhəri, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri. 2. Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Ədəbiyyat:[3; 5; 8]	2	
4	Mövzu: Qarabağ-Şərqi Zəngəzur regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Xankəndi şəhəri, Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd, Şuşa və Tərtər rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2. Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın və Zəngilan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Ədəbiyyat:[1;2;8]	2	
5	Mövzu: Gəncə-Daşkəsən, Qazax-Tovuz regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Gəncə və Naftalan şəhərləri, Daşkəsən, Goranboy, Göygöl və Samux rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2. Ağstafa, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Ədəbiyyat:[1;2;7]	2	
6	Mövzu: Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Xaçmaz, Quba, Qusar, Siyəzen və Şabran rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2. Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz, Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Ədəbiyyat:[1;2;3]	2	
7	Mövzu: Mərkəzi-Aran, Mil-Muğan, Şirvan və Lənkəran-Astara regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1. Mingəçevir şəhəri, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Yevlax və Zərdab rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2. Beyləqan, İmişli, Saatlı və Sabirabad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri	2	

3. Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
4. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
Ədəbiyyat:[2; 4; 8]

N	Keçirilən seminar mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1	Mövzu. Azərbaycanın tarixi-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti və məqsədi. Bakı, Apşeron-Xızı, Şirvan regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	
2	Mövzu: Naxçıvanın tarix-diyarşünaslıq muzeyləri. Qarabağ-Şərqi Zəngəzur regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	
3	Mövzu: Gəncə-Daşkəsən, Qazax-Tovuz regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	
4	Mövzu: Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	
5	Mövzu: Mərkəzi-Aran, Mil-Muğan, Şirvan və Lənkəran-Astara regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	
	Cəmi:	10 saat	

XI Fənn üzrə tələblər:

Azərbaycandakı tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin tarixi, fəaliyyəti haqqında biliklər əldə olunacaqdır. Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin elmi, mədəni, mənəvi və estetik tələbatın ödənilməsi məqsədi ilə insan, onun fəaliyyəti və yaşayış mühiti haqqında mədəniyyət sərvətlərinin və maddi nümunələrin əldə edilməsi, qorunması, uçotu, tədqiqi, təbliği və nümayişi öyrənilir. Muzey əşyalarının və kolleksiyalarının qorunub saxlanmasını təmin edən, maddi və hüquqi şərtlərin yaradılmasını nəzərdə tutan muzey fəaliyyəti öyrənilir.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Tarix diyarşünaslıq muzeyləri fənninin mözusunə aid əsas anlayışları tərif edir;
- Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin yaranma səbəblərini, müxtəlif dövrlərdəki inkişafını və onların təsnifatını izah edir;
- Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafında cəmiyyətin və dövlətin rolunu praktiki tapşırıqlara tətbiq edəcək;
- Muzeylərin inkişafında qarşıya çıxan problemləri analiz edəcək və bu problemləri həll etmək üçün müxtəlif yanaşmaları müqayisə edərək fərqləndirir;
- Muzey kolleksiyalarının tədqiqi nəticəsində tarixi dövrlər və mədəniyyətlər arasında əlaqələr qiymətləndirir;
- Muzey işçiləri və ziyarətçilər arasında effektiv kommunikasiya və əməkdaşlıq qurma bacarığını inkişaf etdirən bir layihə planlaşdırır.

XIV Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV Kollektiv sualları:

1. Azərbaycanda tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən.
2. Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri,
3. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri.
4. Apşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
5. Naxçıvan şəhəri, Babək, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.

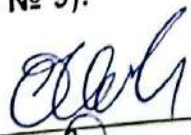
6. Gəncə və Naftalan şəhərlərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
7. Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
8. Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
9. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
10. Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri

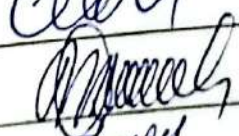
XVI Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Azərbaycanda tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən.
2. Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri,
3. Azərbaycan Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri.
4. Sumqayıt şəhərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyi
5. Ağsu, İsmayilli rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
6. Qobustan və Şamaxı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
7. Abşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
8. Naxçıvan şəhəri, Babək, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.
9. Culfa, Kəngərli, Ordubad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.
10. Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
11. Xankəndi şəhəri, Ağcabədi rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
12. Ağdam, Bərdə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
13. Şuşa və Tərtər rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
14. Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
15. Laçın və Zəngilan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
16. Gəncə və Naftalan şəhərlərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
17. Daşkəsən, Goranboy rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
18. Göygöl və Samux rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
19. Ağstafa, Gədəbəy rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
20. Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
21. Xaçmaz, Quba, Qusar rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
22. Siyəzən və Şabran rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
23. Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
24. Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
25. Mingəçevir şəhəri, Ağdaş, Göyçay, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
26. Kürdəmir, Ucar, Yevlax və Zərdab rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
27. Beyləqan, İmişli, Saatlı və Sabirabad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
28. Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
29. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
30. Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri

S/f Tarix diyarşünaslıq muzeyləri fənninin sillabusu 6003012 "Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2023-cü il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 may 2026-cı il, protokol № 9).

Kafedra müdiri: dos. K.F.Mahmudov

Mühazirə müəllimi: dos.M.V.Cəfərov

Seminar müəllimi: m.A.Q.İsmayılov